

Verksamhetsberättelse för 2008

Vattenvårdskommittén har under året bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter	Suppleanter	Miljönämnd
Bo Lindblom vice ordf.	Peter Melinder	Eslöv
Camilla Mårtensson	Kent Remes	Kävlinge
Peder Weibull ordf.	Ninni Andersson	Landskrona
Leif Johansson	Maria Lund	Svalöv

Arbetsgruppen har bestått av följande tjänstemän:

Representant	Ersättare	Miljöförvaltning
Anna-Carin Linusson	Birgitta Karlsson	Eslöv
Patrik Lund bitr sekr	Lars Johansson	Kävlinge
Högni Hansson sekr.	Olle Nordell	Landskrona
Tommy Samuelsson	Charlotte Lundberg	Svalöv

I arbetsgruppens och kommitténs möten har även Anna Hagerberg och Lars Collvin från Länsstyrelsens miljöenhet och Johan Krook och Ann Nilsson från Ekologgruppen i Landskrona AB deltagit.

Årsmöte

Årsmötet hölls den 27 mars 2008 i Landskrona. Olle Nordell redogjorde för 2007 års verksamhetsberättelse och innevarande års verksamhetsplan. Till ordförande i kommittén till nästa årsmöte valdes Peder Weibull, Landskrona och till vice ordförande Bo Lindblom, Eslöv. Till sekreterare till nästa årsmöte utsågs Högni Hansson, Landskrona och till biträdande sekreterare Patrik Lund, Kävlinge. Ordföranden och sekreteraren utsågs att teckna kommitténs firma.

Vårsmöte

Vårsmötet hölls den 18 maj i Folkets hus i Asmundtorp i Landskrona kommun. Till vårmötet inbjöds representanter för myndigheter som hanterar vattenfrågor, natur- och miljöorganisationer, byalag, lantbruksorganisationer och sportfiskeföreningar. Kommitténs verksamhetsberättelse för 2007 och verksamhetsplan för 2008 presenterades. Ann Nilsson från Ekologgruppen redogjorde för vattenkontrollen under 2007. Hagerberg redogjorde för statusklassningen av vattendragen. Olle Nordell visade på ett planeringsunderlag för anläggande av våtmarker i avrinningsområdet. Inledande diskussioner om bildande av ett vattenråd i avrinningsområdet hölls. Efter lunch

genomfördes en exkursion till Råga Hörstad, Munkeback, och Dösjebro. Anlagda dammar och naturvårdsarbeten studerades. Knappt 30 personer deltog i mötet.

Vattendirektivet

Arbetsgruppens medlemmar har deltagit i möten där implementeringen av vattendirektivet, karakteriseringen av vattendragen och vattenråd har diskuterats den 29 april på Rönnehälls bygdegård. Olle Nordell redogjorde för kommitténs historia och verksamhet genom åren. En översikt av vad tidigare genomförda och planerade åtgärder (från ca 1990) beräknats få för effekt på vattendragens kvävebelastning presenterades. Vidare presenterades några förslag till förändringar i lagstiftning och förordningar med syfte att minska läckaget från mark.

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté och dess arbetsgrupp har svarat på följande remisser.

1. Förslag till avgränsning av miljöbedömning för Åtgärdsprogram och Förvaltningsplan för Södra Östersjöns vattendistrikt, från vattenmyndigheten.
2. Översikt av Väsentliga Frågor för Förvaltningsplan i Södra Östersjöns vattendistrikt, från Vattenmyndigheten.
3. Strategi för skydd och restaurering av vattenmiljöer i Skåne län, från Länsstyrelsen.
4. Ändamålsenlig ansvarsfördelning i vattenarbetet från Naturvårdsverket.
5. Förslag till bildande av vattenråd för Kävlingåns avrinningsområde, från Kävlingeåprojektet.

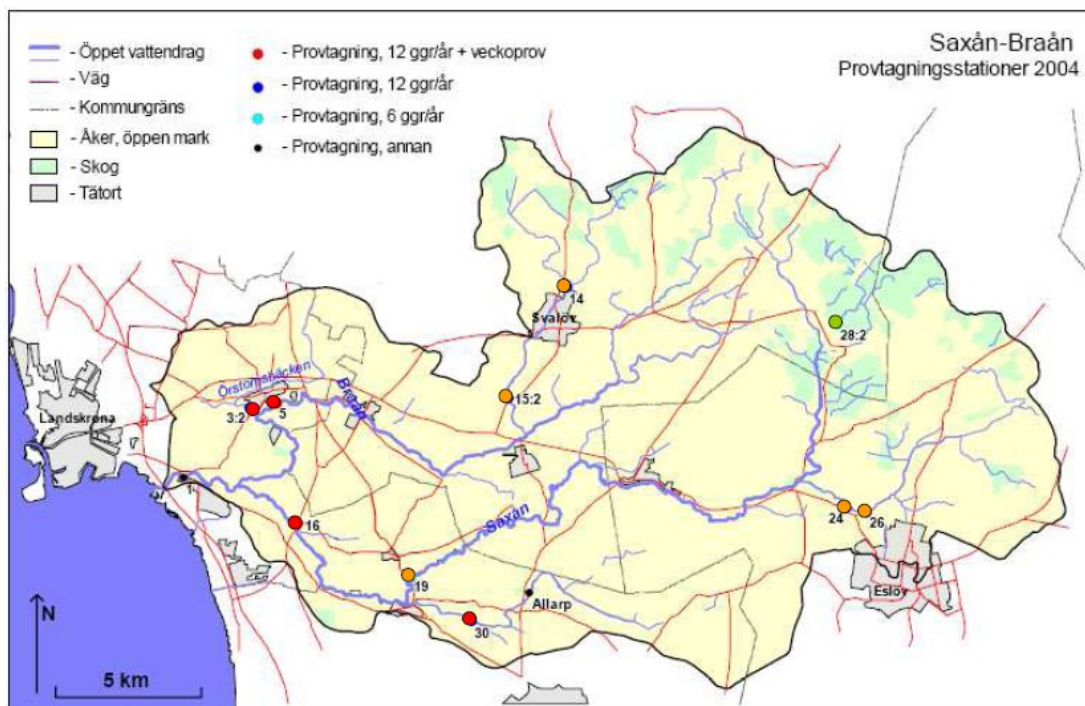
Vattenmyndighetens rapport "Finn de områden som göder havet mest" har granskats av arbetsgruppen och kommentarer har meddelats ansvariga tjänstemän

Ett PM om med förslag till hur ett vattenråd för organiseras i avrinningsområdet har utarbetats. Förslag till stadgeändringar för att administrera ett vattenråd har utarbetats. Inventering av potentiella medlemmar har påbörjats. Väsentliga frågor för ett vattenråd har börjat utarbetas.

Vattenkontrollen 2007 (hela vattenkontrollen för 2008 redovisas på vårmötet i maj år 2009)

Vattenkontrollen omfattar månadsprovtagning av temperatur, pH, konduktivitet, syrgas, grumlighet, biologisk syreförbrukning, kväve och fosfor i 8 provpunkter. Dessutom tas veckoprover av kväve, fosfor och totalorganiskt kol i två punkter som blandas flödesproportionellt. Analyserna används för beräkning av vattendragets transport av dessa ämnen. Tungmetaller och bekämpningsmedel provtogs nära vattendragets mynning. En databas över utförd provtagning finns på kommitténs hemsida och uppdateras ca varannan månad. En test av effekterna på en grönalga av en blandning av bekämpningsmedel med en sammansättning som förekommer i Saxån-Braån har utförts. Tillväxtminskningar påvisades vid halter av ca 5 mikrogram per liter. I Saxån uppmätts i denna storleksordning uppmätts vid enstaka tillfällen.

Resultatet av vattenkontrollen under 2008 redovisas vid vårmötet i maj eftersom nödvändiga flödesdata från SMHI först levereras under mars månad. Ekologgruppen har utfört vattenkontrollen 2007 och 2008.

Sammanfattning av vattenkontrollen 2007

2007 – ett regnigt år

Väder och vattenföring

Året var varmare och betydligt nederbördsrikare än normalt. År 2007 hade Svalöv en medeltemperatur på 9,0 °C (7,7 °C) och nederbörden var 962 mm (700 mm). Mest nederbörd föll under juli månad. Medelvattenföringen vid Saxåns mynning var 4,9 m³/s, vilket är betydligt mer än medelvattenföringen för åren 1980 – 2006, 3,7 m³/s.

Syretillstånd och biologisk syrgasförbrukning

Vid samtliga provpunkter var syretillståndet tillfredställande under hela året och uppnådde högsta klass, klass 1, syrerikt tillstånd enligt SNV's bedömningsgrunder. Den biologiska syrgasförbrukningen (BOD) var i medeltal mycket låg till låg på samtliga provpunkter, men visade förhöjda värden vid några provpunkter under oktober månad.

Ljusförhållanden

De högsta grumligheterna uppmättes i oktober då det var höga flöden. Baserat på årsmedelvärdena var vattnet starkt grumlat på samtliga provpunkter. Samtliga provpunkter hade generellt högre grumlighet 2007 än de närmast föregående åren.

Försurningstillstånd

Försurningsrisken inom området är liten, då pH under alla årets mätningar legat tydligt över neutralpunkten.

Näringstillstånd

I jämförelse med medelvärden för åren 1990-2006 var fosforhalterna 2007 lägre på samtliga provpunkter, förutom i Långgropen uppströms och nedströms Eslöv (pkt 26 resp 24) som hade en medelhalt över medel. Kvävehalterna 2007 låg väl under medelhalterna för åren 1990-2006 på alla provpunkter. Sett över ännu längre tid, 1980-2006, var kväve- och fosforhalterna i de flödesblandade årsproverna 2007 (pkt 5 i Braån och pkt 16 i Saxån) betydligt lägre än medelvärdet. Beräknade trender visar också att det finns en tydlig tendens till sjunkande fosforhalter och en svag tendens till sjunkande kvävehalter under tidsperioden 1980-2007.

Metaller

Metallanalys av vatten från Saxån i Häljarp visade på låga till mycket låga halter av alla analyserade metaller. Metallanalyserna av vattenmossa, som utplanterats på fem lokaler i vatten-systemet, resulterade i måttliga till mycket låga halter på alla provpunkterna.

Bekämpningsmedel

Bekämpningsmedelsundersökningen i Saxån vid Häljarp (mars, maj-augusti och november) visade att vattnet innehöll mest bekämpningsmedelsrester (flest substanser och högst summa-halt) i juni, vilket är normal. Totalt registrerades 32 olika aktiva substanser, varav 15 i be-stämbara halter och 17 som spår (då halterna låg mellan detektionsgränsen och bestämnings-gränsen).

Ämnestransport

Transporten av fosfor och kväve 2007 var lägre än medeltransporten för åren 1980-2006. Transporten av TOC (totalt organiskt kol) 2007 var däremot betydligt högre än medeltrans-porten för åren 1991-2006. Totalt beräknas 14,7 ton fosfor, 857 ton kväve och 1183 ton TOC ha förts ut till Öresund via Saxån. Arealförlusten för hela avrinningsområdet under år 2007 var 0,41 kg fosfor och 24 kg kväve per hektar. Den högsta arealförlusten i delavrinningsområdena beräknades för fosfor i Örstorpsbäcken (0,58 kg/ha) och för kväve i Vålabäcken (29 kg/ha).

Perifyton

Båda provtagningslokalerna där kiselalger analyserades, Braån vid hembygdsgården och Saxån vid Saxtorp, bedömdes ha måttlig status 2007. Surhetsindexet ACID visade att ingen surhetspåverkan föreligger Bottenfauna Bottenfaunaundersökningen 2007, som genomfördes på fem provpunkter, resulterade i fynd av tre ovanliga snäckor. Två av provpunkterna bedöm-des vara betydligt påverkade, två svagt påverkade och en obetydligt påverkad av orga-nisk/eutrofierande föroreningar.

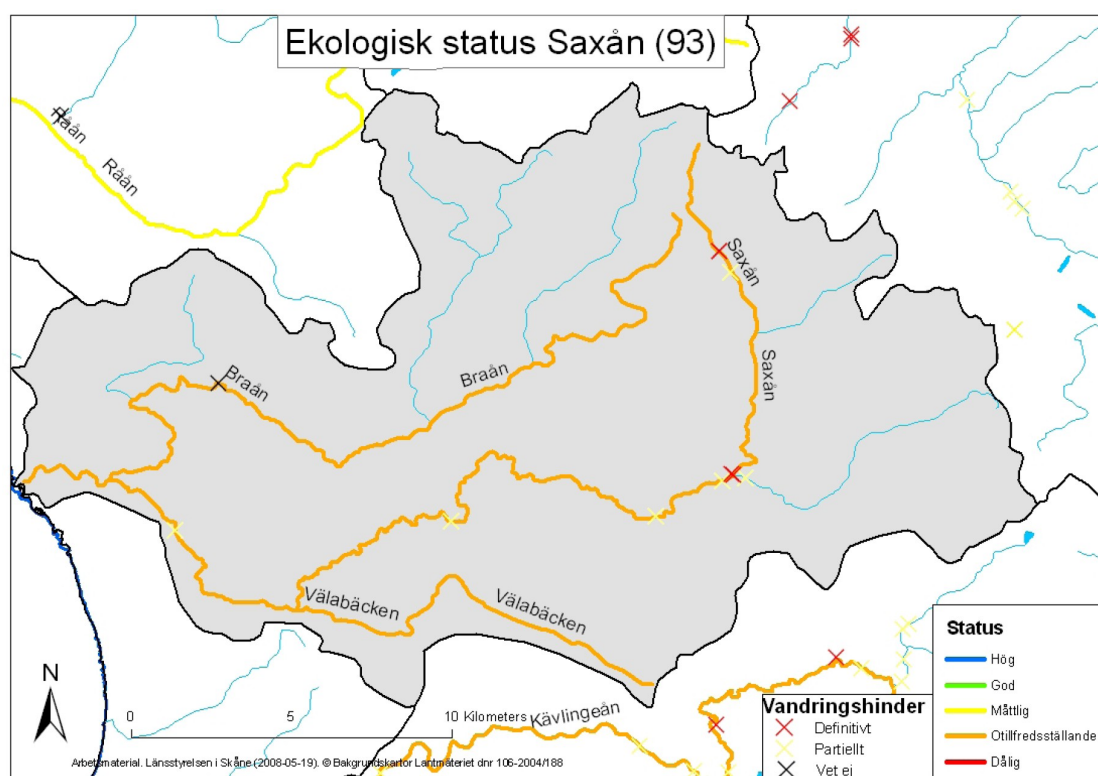
Klassning av vattenkvalitet

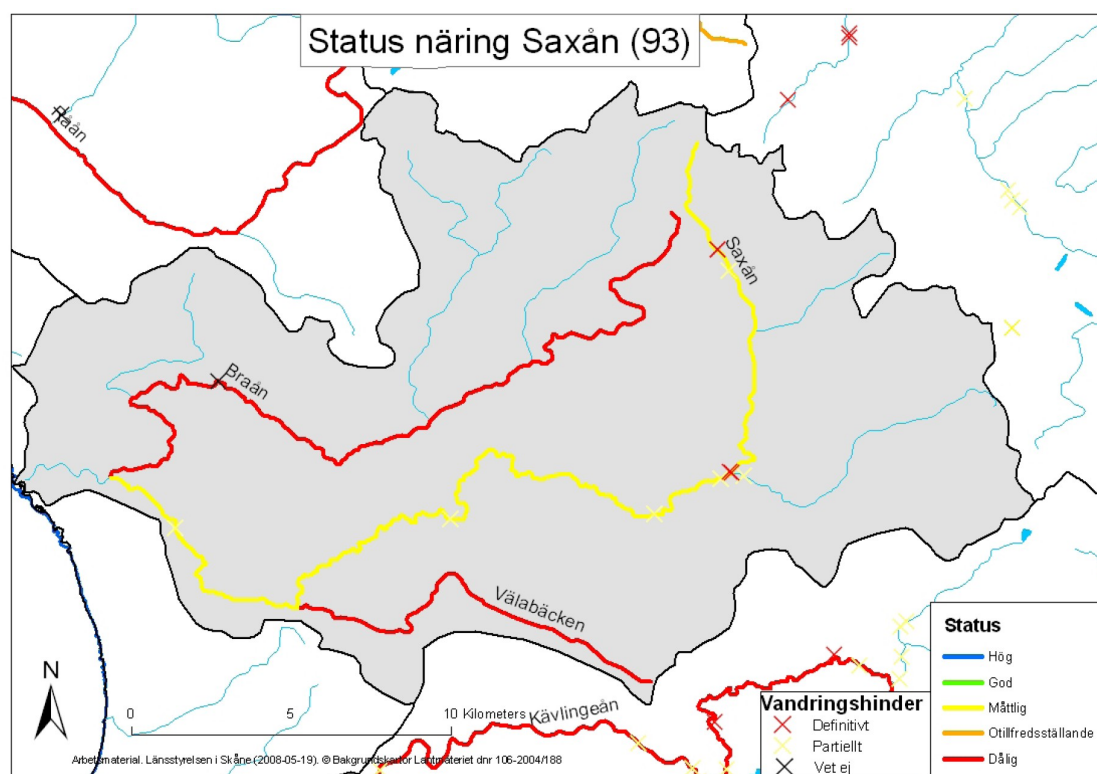
Tillståndsklass enligt Naturvårdsverket, rapport 4913: Naturvårdsverkets klasser anger vattenkvaliteten, där klass 1 anger ett bra eller önskat tillstånd och klass 5 anger ett dåligt eller oönskat tillstånd. Se vidare i metodiken, bilaga 3.

Prov- punkt nr	Område	Syretillstånd	Ljuförhållanden	Försurnings- tillstånd	Näringsstillstånd arealkoefficient		Bottenfauna	
		min 2005-2007	medel 2007	medel 2007	2007		*dansk	**art-
		Syrgashalt mg/l	Grumlighet FNU	pH	fosfor Kg P/ha år	kväve Kg N/ha år	fauna index	antal
14	Svalövsbäcken	8,8	13,5	8,1	0,26	18,4		
15:2	Svalövsbäcken	7,1	15,7	7,8	0,29	21,6	4	41
3:2	Örstorpsbäcken	8,6	21,5	8,0	0,58	27,7		
5	Braån vid Asmundtorp	8,0	23,3	8,0	0,39	23,8	6	31
28:2	bäck N Trolleholm	7,4	8,2	8,0	0,10	5,8		
26	Långgropen upp. Eslöv	7,4	28,8	7,8	0,46	23,8		
24	Långgropen ned. Eslöv	6,3	26,4	7,7			6	45
19	Saxån vid Annelöv	8,3	21,9	8,0	0,46	18,0		
	Välåbäcken. Allarp						4	32
30	Välåbäcken	8,3	8,0	7,9	0,38	29,3		
16	Saxån vid Saxtorp	8,2	22,0	8,0	0,42	23,8	7	32

* Dansk faunaindex är ett mått på djurens tålighet mot organiska/näringsrika föroreningar (høgt index anger svag föroreningspåverkan, lågt index anger stark föroreningspåverkan). Artantal anges med antal taxa. ** Klassning av artantal; se tabell i bilaga metodik.

Från statusklassning av Saxån och Braån. (Blå tunna linjer bedömda.). Från <http://gis.lst.se/vattenkartan>.

Från statusklassning av Saxån och Braån. (Blå tunna linjer bedömda.). Från <http://gis.lst.se/vattenkartan>.

Information

Hemsidan har uppdaterats. Data från vattenkontrollen finns som en databas med möjlighet att få aktuella och historiska diagram över tillståndet. Aktuell månadsrapport finns även tillgängligt på hemsidan.

Reglerad dränering

Projektet med att utreda förutsättningar för att tillämpa reglerad dränering som en metod att minska belastningen på vattendragen har inte gått framåt under året. Framst på grund av att intresserade markägare saknas.

Dammdatabas

En databas över alla anlagda dammar i avrinningsområdet har tidigare upprättats och har under nu gjorts möjlig att nå från Internet. Den innehåller data om totalt 280 objekt varav 84 är anlagda. Den totala ytan anlagda dammar uppgår till ca 66 ha. Dammdatabasen har kompletterats med bilder och består av en publik del

<http://www.agerod.com/dammdata/dammar> och en intern del som kräver lösenord.

Dammdatabasen har genomgått en omfattande uppdatering.

Uppföljning av Miljömålsarbetet

Miljömål: Myllrande våtmarker

Länsstyrelsen har fördelat statliga medel för att ta fram planeringsunderlag för framtida våtmarker i jordbrukslandskapet. Saxån-Braåns vattenvårdskommitté har

erhållit medel för att ta fram planeringsunderlag för att återskapa dammar och våtmarker i odlingslandskapet inom Saxån-Braåns avrinningsområde. Tre områden har avvägts för att utreda möjligheterna till framtida våtmarksanläggningar.

Miljömål: Levande sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen har erhållit 800 000 kr för att återmeandra någon lämplig del i Saxån. Under året har ett område nedströms Trollenäs projekterats och anmälan till Länsstyrelsen är inlämnad. Projektet beräknas kunna genomföras under 2009.

Miljömål: Ingen övergödning

Förekomsten av skyddszoner har inventerats längs vattendragen. 2008/2009 års inventering kan jämföras med inventeringen från 2004.

Miljömål: Ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv.

Se nedan.

Saxån-Braåns natur- och rekreationsvärden

Kvärlövs naturområde

Arbeten med att iordningställa det kommunala naturreservatet har fortsatt.

NIP-projektet ”Natur och rekreationsåtgärder längs Saxån och Braån”

Kommittén har sökt och erhållit medel för ett NIP-projekt. Projektet omfattar 4 år och en total budget på 1,4 milj kr (inkl eget arbete). Projektet skall genomföras under 2006 – 2009. Medel tilldelades senare än förväntat så projektet har inte kunnat komma igång som planerat.

1. Stängsla och röja. Ett område vid Tågerup (Tågerup 1:1) i Landskrona kommun har stängslats och betats med rödkulla under 2007 och 2008 (ca 0,5 ha). Viss röjning planeras under 2009. Ett område vid Häljarp har stängslats och betats bete med highland cattle (ca 0,4 ha) under 2008. Ett område vid Dösjebro har inhägnats och röjts upp. Betas med får under 2008, ca 2 ha, åretruntbete möjligt i och med att litet skydd har byggts. Samarbete med Dösjebro byalag. Nedströms Trollenäs slott planeras ett ca 3 ha stort område (våtäng, buskmark och skog) att stängslas för bete med nötkreatur. Ligger i anslutning till befintliga betesmarker.
2. Inventering. Inventeringar före och efter skötselåtgärder har genomförts Vid Dösjebro, Marieholm, Häljarp och Kvärlöv. Skötselmetoderna har omfattat slåtter med slåtterbalk med och utan borttagning av material, slaghack, röjsåg och ingen skötsel. Inventeringarna har omfattat, allmän beskrivning av områdena, artlista med frekvensangivelse, linjetaxering och omfattande fotografering (koordinatsatta foto-punkter). Inventering har utförts 2007 och 2008. Vid Marieholm kan förbättring av floran skönjas p g a skötselinsatser.
3. Redskapsanskaffning. Syftet med redskapsanskaffningen är att utveckla rationella skötselmetoder för mindre och svårtillgängliga ytor. Följande redskap har tidigare anskaffats eller kan disponeras av projektet: En fyrhjulig motorcykel, en slaghack med separat motor som kan dras av motorcykeln, två st handdrivna slåtterbalkar, släpkärra (för transport av motorcykel och för att kunna dras av motorcykeln i fält), några röjsågar med olika typer av klinga. Under 2007 har en rotorklippare och en gaffelsidräfsa anskaffats. Den planerade påbyggnaden av en frontmonterad slåtterbalk på motorcykel har ej kunnat genomföras p g a tekniska och säkerhetsmässiga

svårigheter. Rotorklipparen kan användas frontmonterat. Mindre kompletteringar av maskinparken har gjorts.

4. Slåtter. Slåtterutrustningen har använts i olika typer av öppna marker ca 7 ha. Tidsåtgången för slåtterinsatsen registrerats och skall ingå i utvärderingen. Det kan konstateras att själva slåttern kan utföras tämligen effektivt i hinderfri terräng. Hopsamling av slaget material är tidsödande och många gånger tekniskt svårt. Att kvittblivning av slaget material är effektivast (tids- och kostnadsmässigt) om entreprenör kör materialet till avfallsanläggning har bekräftats ytterligare. Eldning och kompostering på plats är oftast ej tillämpbara alternativ. Vidare är rätt tidpunkt för rätt redskap är viktigt. En snabb och effektiv slåtter kan komma i konflikt med naturvårdssyftet. Kvittblivning av avslaget material är i behov av fortsatt metodutveckling.
5. Stigar. En stig har anlagts vid Trollenäs slott i Eslövs kommun. Stigar är projekterade vid Häljarp, Kvärlöv, Asmundtorp och Billeberga..
6. Informationsmaterial. Planering inför framställandet av informationsmaterial har inletts.

Ekonomi

Budgetpost	Budgeterat	Utfall 2008
Årlig vattenkontroll , inkl PULS, utökad provtagning av bekämpningsmedel, internetkompatibel databas	270 000:-	256 700:-
Information: hemsida, dammdatabas reglerad dränering möten allmänheten.	20 000:-	38 070:-
Åtgärder: NIP-program Saxån-Braåns rekreations- och naturvärden, våtmarksåtgärder, inventering, arbete med vattenvård och naturskydd, reglerad dränering.	120 000:-	162 180:-
Övriga kostnader	10 000:-	10 489:-
Summa	420 000:-	467 439:-
Total intäkter	467 441:-	
Kostnad per kommun (inbetalt)	105 000:-	105 000:-

Intäkterna har ökat med 47 441 kr genom bidrag från LST för planeringsunderlag för våtmarker i jordbruksbygd.

Övrigt:

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté driver ett NIP/LONA projekt benämnt ”Natur- och rekreationsåtgärder längs Saxån och Braån. Kommitténs kontantinsats är 75 000 kr per år till det kommer eget arbete av arbetsgruppen motsvarande ca 25 000 kr per kommun och år. Länsstyrelsen bidrar med en kostnad om maximalt 700 000 kr. Projektet löper mellan åren 2006 – 2009.

Kostnader och bidrag för återmeandering av Saxån vid Trollenäs är i storleksordningen 800 000 kr och administreras av Eslövs kommun.